

UCS

1 ■ 2023

Seinäjoen yliopistokeskuksen tiedotuslehti 1/2023

5

Yliopisto-
opiskelijaelämä
vilkastuu
Seinäjoella

11

Korkeakoulut
kaupungin
kasvun vetureina

SISÄLLYS

TEKOÄLY TULEE, OLETKO VALMIS
6 – 7

JOHTAJA LASKETTIIN
LAITUMELLE
12 – 13

TAIDEYLIOPISTON KURSSILTA
IDEOITA OPETUKSEEN
21

- 3 Pääkirjoitus: Tiede- ja koulutuspolitiikka tarvitsee kestävän rahoituksen
- 4 Uutta ajattelua tarvitaan
- 4 Suunnannäyttäjänä maaseudun puolesta
- 5 Opiskelijaelämä vilkastuu Seinäjoella
- 6 Tutkiva yrittäjä – yrittävä tutkija
- 8 Digitaaliset ratkaisut eivät ole kalliita
- 9 Tampereen yliopiston yrityslihettiläät jalkautuivat Seinäjoelle
- 10 Kriisejä pukkaa, mutta ennakoiva ja sitkeä optimisti jaksaa
- 11 Mikä tekee keskikokoisesta korkeakoulukaupungista vetovoimaisen?
- 13 Laidunkauden avajaisissa juhlistettiin yliopistokeskuksen pitkäaikaista johtajaa
- 14 Yliopistokoulutuksen kasvattaminen Seinäjoella korostui yliopistoseminaarissa
- 14 Kestävämpiä julkisia aterioita yli rajojen
- 15 Kannattaako yrityksen kantaa vastuuta paikallisyhteisöstä?
- 16 Ihmisiä Seinäjoen yliopistokeskuksessa
- 17 Palvelumuotoilun keinoin kohti parempia asiakaskokemuksia
- 18 Tutkimuksella uusia toimintatapoja ja vaikuttavuutta
- 19 Kolumni: Kyseenalaista kehitysuskosi – Ota se, mikä hyvää on!
- 20 Mitä kuuluu suomirock?
- 21 Ideoita luovaan pedagogiikkaan
- 22 Taideyliopiston residenssi antaa avaimet taiteellisen työskentelyn kokeiluihin
- 23 Framille kokoontuu ruoka-alan huippunimiä
- 23 Pakina: He, te, me

UCS

Julkaisija: Seinäjoen yliopistokeskus UCS,
Kampusranta 9 C, 60320 Seinäjoki; www.ucs.fi

Päätoimittaja: Annukka Annala

Toimituskunta: Päivi Alaniska, Juha Alarinta, Nina Harjunpää, Jaana Huhtala, Jenni Latva, Mari Kekola, Jarmo Panula ja Eeva-Liisa Vaivila

Ulkoasu ja taitto: Jaana Huhtala

Kannen kuva: Annukka Annala

ISSN: 1796-0134, 1796-0460 (verkkolehti)

Maksuttoman lehden tilaus: paivi.alaniska@tuni.fi

Painopaikka: Grano Oy

www.ucs.fi

Tiede- ja koulutuspolitiikka tarvitsee kestävän rahoituksen

Suomen suuntaa määritellään parhaillaan seuraavan neljän vuoden ajaksi uuden hallituksen myötä. Maamme kohtaa lähitulevaisuudessa samanaikaisesti sekä globaaleja että kotimaisia haasteita. Menestyksemme pullonkauloja ovat työvoiman määrän vähentyminen ja koulutustason junnaaminen paikallaan, sekä näistä seuraava työvoimapula ja viime vuosien alhainen tuottavuuskehitys.

Suomen menestys on perustunut ja perustuu tulevaisuudessakin korkeaan osaamiseen ja tutkimukseen. Yliopistoissa ja korkeakouluissa koulutetaan tulevaisuuden asiantuntijat ja tuotetaan uusi tieto, jolla yhteisiä haasteita ratkaistaan.

On selvää, että menestyäkseen Suomi tarvitsee lisää korkeasti koulutettuja osaajia. Etelä-Pohjanmaalla kamppaillaan saman haasteen kanssa kuin Uudellamaalla: korkeakoulupaikkoja olisi kiireesti lisättävä, jotta emme menettäisi nuoria muualle kotimaahan tai ulkomaille opiskelemaan. Viestimme uudelle hallitukselle on, että koulutuskapasiteettia korkeakouluissa on lisättävä merkittävästi ja uusia aloituspaikkoja rahoitettava täysimääräisesti ja pysyvästi. Alueellisen osaajapulan ratkaisemisessa yliopistokeskukset ovat merkittävässä roolissa.

Tarvitsemme myös johdonmukaista ja kunnianhimoista tiede- ja koulutuspolitiikkaa sekä pitkäjänteistä rahoitusta. Näin syntyy sekä laaja-alaista sivistystä että kansainvälisesti houkuttelevia osaamiskeskittyä, jotka vetävät puoleensa niin opiskelijoita, tutkijoita kuin yrityksiä. Kun keskitymme laatuun, pärjäämme yhä kovenevassa globaalissa kilpailussa.

Innovaatiot syntyvät vain tutkimukseen ja tieteeseen panostamalla. Tutkimukseen perustuvat innovaatiomme edistävät kestävää kasvua, tuovat työpaikkoja ja luovat parempaa yhteiskuntaa. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksen määrää kasvattamalla luodaan hyvinvointia meille kaikille.

Yksi aikamme tärkeimpiä haasteita on kestävyyskriisin ratkaiseminen. Ruralia-instituutissa kehitettävät kestävät ruokaratkaisut ja niiden tiimoilta tehtävä yritys yhteistyö ovat konkreettinen osoitus siitä, mitä osaamiskeskittymien tuloksena voidaan saada aikaan. Paikallisten ruokajärjestelmien kestävyysmuutoksen edistäminen vaikuttaa maakunnan elinvoimaisuuteen, ja tuloksista voivat hyötyä niin Suomi kuin koko maailmakin.

YLIOPISTOKESKUKSESSA TOIMIVAT YKSIKÖT

SEINÄJOEN YLIOPISTOKESKUS
Kampusranta 9 C
60320 SEINÄJOKI
www.ucs.fi

TAMPEREEN YLIOPISTO
www.tuni.fi/fi

HELSINGIN YLIOPISTO
www.helsinki.fi/ruralia

TAIDEYLIOPISTO
www.uniarts.fi

VAASAN YLIOPISTO
www.uwasa.fi

SEINÄJOEN
YLIOPISTOKESKUS

Uutta ajattelua tarvitaan

Meillä yliopistossa kaikki ovat vuorollaan opettajia ja oppilaita. Tuo on se lause, joka jäi minulle erityisesti mieleeni, kun olin neuvottelemassa ensimmäisestä työpaikasta yliopistoon vuonna 1981. Työpaikka oli Helsingin yliopistossa. Sen jälkeen olen ollut monessa eri työpaikassa, ylivoimaisesti kuitenkin pisimpään yliopistomaailmassa. Jokaisessa työpaikassa on ollut omat vahvuutensa.

Yliopistossa pääsee kuitenkin poikkeuksellisen lähelle uutta tietoa, uudenlaisia näkökulmia ja uudenlaista ajattelua. Uutta ajattelua yliopistoilta odotetaan. Asiaan viittasi mm. kokenut yritysjohtaja eteläpohjalaisessa maakuntalehdessä. Inhimillisessä elämässä ajattelu pyrkii kaavamaisuutensa. Se on maailman muutoksessa ongelmallista, joskus jopa vaarallista. Ongelma ei näy ehkä heti, mutta mitä pidemmälle aika kuluu, on vaara, että huomaamme olevamme sivuraiteilla. Silloin emme pysty hyödyntämään ajankohtaista tietoa, eikä meillä ole tarjottavaa keskusteluun.

Uusi ajattelu koskee esimerkiksi uuden teknologian mahdollisuuksien tai ihmisten arvojen muuttumista ja niiden tunnistamista. Mutta se koskee myös arkisia toimintatapoja,

asioiden tekemistä uudella tavalla. Usein taustalla on tieteellinen tieto, ja erityisesti tiedon merkityksen oivaltaminen.

Seinäjoen yliopistokeskus on monitieteellinen ja monitaiteellinen yhteisö. Mahdollisuudet oppimiseen ja ihmisten arjen ymmärtämiseen ovat ainutlaatuiset. Arki kun on monitieteellistä. Taide tarjoaa omia näkökulmia ja vaikutusmahdollisuuksia. Mieleeni on jäänyt yhteiskunnallisesta keskustelusta toteamus, että taiteella voidaan kuvata ihmiselämän arkisia asioita, joita on vielä vaikea kuvata sanoin tai numeroin.

Yliopistossa työskentelevä, jokainen, tarvitsee uudistumiseensa oman ekosysteemin. Oman alan sisällä työskentely on luonnollista. Aina ei kannata kuitenkaan olla pelkästään siellä missä kaikki ajattelevat samalla tavalla. Kannattaa miettiä, miten ajattelu voi uudistua. Kannattaa hakeutua vuorovaikutukseen niidenkin kanssa, jotka ajattelevat eri tavalla, Seinäjoella, Suomessa tai ulkomailla.

Ihmisten välinen vuorovaikutus on vahva oppimisen foorumi. Tämän vuosituuhannen alkuvuosina Seinäjoelle palaveriin tuli karismaattinen professori Tampereen yliopistosta.

Heti kun oli esitetytty, hän kysyi meiltä, tiedämmekö, että ainoastaan joo joo -henkilöt saa työelämässä jotain aikaiseksi. Hämmästeltiin kysymystä, ei tiedetty. Nyt tiedetään.

Vuorovaikutusta ja yhteistyötä syntyy, jos sille antaa mahdollisuuden. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki sellaisenaan hyväksytään. ”Joo” on kuitenkin hyvä vastaus ensikontaktissa yhteistyöehdotukseen. Mutta jos sitä vastoin alkaa heti epäilemään tai opponoi-maan, puhumattakaan vähättelystä, niin idean esittäjä lannistuu eikä palaa asiaan. Vastaavien tilanteiden toistuesssa, on todennäköistä, että aloitteita tai ideoita ei juurikaan tule. Sosiaalinen ympäristö köyhtyy. Kukaan ei esitä uudenlaisia ideoita tai aloitteita.

Uutta luovassa vuorovaikutuksessa eri osapuolet ovat sekä opettajia että oppilaita, riippuen osaamisalueesta. Yliopistokeskus antaa poikkeuksellisen rikkaan ympäristön uuden luomiselle ja oppiselle. Jos vain antaa tilaa erilaiselle ja sitä myöten uudelle ajattelulle.

Teksti ja kuva Annukka Annala

Suunnannäyttäjänä maaseudun puolesta

Tänä vuonna kokoonnuttiin valtakunnallisille yliopistokeskuspäiville Kajaaniin kaksipäiväiseen seminaariin.

Ikimuistoinen ja hieman haikea hetki oli, kun yliopistokeskusten kollegat **Vesa Virtanen** Kajaanista, **Minna-Maija Salomaa** Lahdesta, **Matti Malinen** Mikkelistä ja **Marko Aittola** Kokkolasta muistivat eläkkeelle kesänaikana siirtyvää **Juha Alarintaa**.

– Juha on ollut korvaamaton kumppani, Seinäjoella on nyt isot saappaat täytettävänä. Juha on ollut tärkeä kollega, sillä hän on ollut näytämässä suuntaa siinä, miten taistelua pienemmän puolesta käydään. Juha on kokenut mielekkääksi työn maaseudun puolesta ja erityisesti korostanut sitä, miten turvataan se, että koko Suomi pärjää ja miten siinä taistelussa yliopistokeskusten rooli on keskeinen, korosti Kajaanin yliopistokeskuksen johtaja Virtanen.

– Tietenkin toivomme syvästi, että voimme Juha käyttää sinua vielä jatkossakin mentorina, jatkoi puolestaan Salonen Lahden yliopistokeskuksesta omassa puheenvuorossaan.

Yliopistokeskusten johtajat Vesa Virtanen Kajaanista, Minna-Maija Salomaa Lahdesta, Matti Malinen Mikkelistä ja Marko Aittola Kokkolasta muistivat eläkkeelle kesänaikana siirtyvää Juha Alarintaa. Kuvasta puuttuu Porin yliopistokeskuksen johtaja Tarmo Lipping.

Alarinta korosti omissa kiitossanoissaan yliopistokeskusten yhteistä edunvalvontaa.

– Meillä on ollut säännöllinen hyvä yhteydenpito eri alueiden kansanedustajiin, mikä

on elintärkeää. Ohjelmassa teillä on siis uusien kansanedustajien perehdytys yliopistokeskusten maailmaan, Alarinta painotti.

Syksyllä käynnistyvä projektitoiminnan ja data-analytiikan maisteriohjelma Strategic Project Management vastaa alueellisiin osaamistarpeisiin ja tuo Seinäjoen kampukselle myös kansainvälisiä opiskelijoita. Kaksi-vuotisesta ohjelmasta valmistuu diplomi-insinöörejä, jotka voivat työskennellä esimerkiksi projekti-johtamisen asiantuntijoina tekniikan alalla.

Vaasan yliopiston opiskelijat levittäytyvät Seinäjoelle uuden kansainvälisen maisteriohjelman myötä.

Teksti Hanna Ahonpää, editoinut Sini Heinoja | Kuvat Vaasan yliopiston arkistokuva ja Annukka Annala

Opiskelijaelämä vilkastuu Seinäjoella

Vaasan yliopisto käynnistää englanninkielisen tekniikan alan maisteriohjelman Seinäjoella.

Vaasan yliopisto toteuttaa koulutuksen yhteistyössä Seinäjoen kaupungin kanssa. Ohjelman valmistelussa on kuultu alueen toimijoita, ja keskustelut ovat vahvistaneet yliopiston käsitystä maisteriohjelman tarpeellisuudesta. Seinäjoen kaupungin elinvoimaajohtaja **Erkki Välimäki** näkee yhteistyön Vaasan yliopiston kanssa ainutlaatuisena mahdollisuutena koko Etelä-Pohjanmaalle.

– Vaasan yliopiston uusi maisteriohjelma tarjoaa eteläpohjalaisille opiskelijoille ja yrityksille erinomaisen mahdollisuuden oman osaamisen vahvistamiseen. DI-tutkintoon johtava ja projektijohtamiseen painottuva koulutus on räätälöity alueen yritysälämän tarpeisiin. Samalla se tarjoaa englanninkielisenä koulutuksena oivan mahdollisuuden myös ulkomaisien, tekniikan alan korkeakoulututkinnon omaavien opiskelijoiden tulemiseen alueelle.

Ohjelma on herättänyt kiinnostusta – 25 aloituspaikasta kilpailee maisteriohjelmien yhteishaussa 636 hakijaa.

Vaasan yliopiston Tekniikan ja innovaatiojohtamisen yksikön dekaani **Raine Hermansin** mukaan opinnot antavat opiskelijoille erinomaiset eväät tekniikan ja teknologian aloille, joilla tarvitaan asiantuntemusta projektien menestyksekkääseen läpivientiin.

– Alalla kaivataan strategista otetta projektien hallintaan. Uusi maisteriohjelmamme kannustaa strategiseen ajatteluun ongelmanratkaisussa ja päätösten priorisoinnissa. Tämä auttaa tuottamaan organisaatioille onnistuneita projekteja ja tuloksia, Hermans kertoo.

Opetus järjestetään Seinäjoella ja siinä hyödynnetään multi-location classroom (MLC) -järjestelyä, joten osallistuminen ja opettaminen onnistuu myös Vaasasta. Tutkinnon suorittamisen jälkeen edessä on hyvät työllisyysnäkymät sekä Seinäjoen että Vaasan seudulla.

– Tämänkaltaiselle asiantuntemukselle on jo kovasti kysyntää alueella. Valmistuttuaan tästä ohjelmasta kansainvälisillä insinööriopiskelijoilla tulee olemaan erittäin hyvät mahdollisuudet työllistyä ja jäädä Suomeen, Hermans toteaa.

Vaasan yliopiston uuden maisteriohjelman koulutuskoordinaattori Piia Tiainen vastaa Seinäjoella uusien opiskelijoiden palveluista ja neuvonnasta sekä yhteistyöstä koulutusohjelman asiantuntijoiden, Vaasan yliopiston ja Seinäjoen yliopistokeskuksen välillä.

– Olen hyvin innoissani aloittanut tässä tehtävässä ja suurella mielenkiinnolla tartun uuden koulutusohjelman rakentamiseen viihtyisässä työympäristössä, Tiainen iloitsee.

Tutkiva yrittäjä – yrittävä tutkija

Nina: On tässä tunnettu jo useampi vuosi. Olen leikkinyt laajennetun todellisuuden hiekkalaatikollasi, pessyt käsiäni ventin viihdyttämänä ja lukenut lehdestä patjanvalinta-ohjelmistostasi. Mitä jos istutaan kerrankin oikein rauhassa ja rupertellaan. Kerro nyt Jussi vaikka aluksi, mikä siinä tekoälyssä oikein kiehtoo? Onhan nuo sen tekemät kuvat ihan hauskoja, mutta onko siitä mitään hyötyä?

Jussi: Tekoälyn kehitys on tällä hetkellä hurjaa. Myös kaltaiseni tutkimusalaa läheisesti seuraava tulee yllätetyksi lähes viikoittain: ”Ai, tuokin on jo mahdollista”¹. Paitsi että tekoälyt tuottavat meille pyynnöstä loputtomasti hauskoja ja ihan käyttökelpoisia kuvituskuvia, ne kirjoittavat puolestasi mitä vaan tekstiä, tekevät sopivia internet-hakuja ja tarjoavat jopa ihan virkistävää keskusteluseuraa. Hyödyt ovat lukemattomat. Jo nyt tekoälyt pystyvät tekemään halpoja kopioita mistä tahansa liha-aivoista lähtöisin olevista tuotoksista. Asiantuntijatyötä tekevä voikin tekoälyn avulla suoriutua työpäivästään nopeammin ja helpommin, mutta silti hoitaa työnsä hyvin.

Nina: Eikö sinua pelota, että tekoäly karkaa omille teilleen, alkaa puuhailla levottomia?

Jussi: No, kyllähän tästä voi huolissaankin olla. Etenkin kun minua viisaammat, tätä aihetta perin pohjin pohtineet, tuntuvat olevan vähän hädissään siitä, mikä meitä odottaa. Minun kristallipallossani näkyy, että aivan lähitulevaisuudessa tulemme entistä enemmän käyttämään kaikkialle ulottuvaa laskentakudosta ihan vaan puhumalla koneiden kanssa. Tärkeää on silloin huolehtia siitä, että tekoälyillä on meidän parhaamme ”mielessä”. Jos tässä onnistumme, näen teknologian hyödyntämisessä valtavasti lupausta tehdä hyvää.

Nina: Sinä ainakin olet hyvän puolella. Olen ihaillut sitä, kuinka olet kehittänyt juttuja, joista on muille apua ja iloa. Kuten vaikka yrityksesi tuotteet, joilla pyritään parempaan hygieniaan esimerkiksi sairaaloissa. Käsin

Jussi Rasku esittelemässä yrityksensä tuotteita Infektioidentorjuntapäivillä Framissa maaliskuussa.

kunnollinen pesu taitaa olla taitolaji. Mutta miten ihmeessä tekoäly tai digitalisaatio liittyy siihen?

Jussi: Hyvä käsihygienia on käypä esimerkki asiasta, jonka kaikki kyllä tietävät tärkeäksi, mutta jonka toteutuminen on monesta erisyystä, esimerkiksi laiskuuden tai kiireen vuoksi, haastavaa. Aihe tuli esiin aiemmassa tutkimushankkeessa ja päätin olla tilanteen parantamisessa itse aloitteellinen. Käärimme hihat, ja muutaman ystävän kanssa perustimme yrityksen kehittämään tuotteita. Parannamme näin pieneltä osaltamme maailmaa. Aistico Oy:n tuotteita on jo pilotoitu. Tavoitteemme on saattaa uusi hyvä käsihygieniataukeva laite markkinoille viimeistään syksyllä.

Nina: Mikä sai tutkijan lähtemään yrittäjäksi ja miten ihmeessä ehdit tehdä kaikkea mitä teet? Tiedän, että olet aktiivinen muutenkin. Mutta jutellaan Sepeli ry:n kuulumisista ja

Seinäjoella ohjelmointia opiskelevien ohjauksesta joskus toiste.

Jussi: Yliopistolla on paljon vapautta, mutta yliopistohommien keskeisimpinä mittareina ovat hankkeet, julkaisut tai opiskelijoiden valmiiksi saattaminen. Mittareiden jahtaaminen ei aina tue välittömän hyödyn synnyttämistä ympäröiville yhteisöille ja ihmisille. Itse havahduin siihen, että joskus aika pienillä aikaisijoituksilla saa aikaan suuren hyödyn. Esimerkkinä vaikka tuo mainitsemasi patjanvalintaohjelmisto. Vuosikymmenten ohjelmointikokemus auttoi minua opettamaan tekoäly-oraakkelin ja paketoimaan sen mobiili-sovellukseksi muutamassa illassa. Työ oli minusta tekemisen arvoinen ja siitä oli paikalliselle yrittäjälle iso apu konseptin jalostamisessa. Oma yritys mahdollistaa sen, että voin tehdä pieniä, minulle tärkeitä välipaloja muun työn lomassa. Yrittäjyyden kautta ainakin tämä tutkija on saanut lisää vapautta hukata aikansa ihan miten haluaa.

Mikä laskentakudos? Emme löytäneet hyvää käsitettä, joten keksimme termin tekoälyavusteisesti: Lasketakudos viittaa monimutkaiseen verkkoon, jossa tietokoneet ja tietotekniikkalaitteet yhdessä suorittavat loogista ja analyttistä työtä tiedon käsittelyssä ja ongelmanratkaisussa.

¹ Jussilta lipsahti vahingossa vitsi. Tekoäly on englanniksi artificial intelligence, kavereiden kesken AI.

Tekoälyllä luotu kuvituskuva laskentakudoksesta (Toim. huom. "pitääkö olla huolissaan" -kysymyksen vuoksi yhdennäköisyys sienipilveen oli liian herkullinen).

Seinäjoen yliopistokeskuksessa panostetaan digitaalisuuden tutkimukseen. Inigo Flores (vas.) Ituarten johtaman tutkimusryhmän tutkijat Antti Martikkala ja Aapo Ylä-Autio kannustavat edullisiin digiratkaisuihin.

Teksti Nina Harjunpää & Antti Martikkala | Kuva Nina Harjunpää

Digitaaliset ratkaisut eivät ole kalliita

Digitaaliset sovellukset tuovat teolliseen suunnitteluun ja tuotantoon aivan uudenlaisia mahdollisuuksia. Ala kehittyy ja monipuolistuu koko ajan. Kun yrityksissä halutaan löytää uusia ratkaisuja, aina ei ole kyse monimutkaisista, kalliista ja raskaista järjestelmistä. Alkuun pääsee hyvinkin joustavasti. Siihen auttaa tietysti se, että löytää sopivat avoimen lähdekoodin ohjelmat ja edulliset laitteet.

Inigo Flores Ituarte Tampereen yliopistosta johtaa digitaalisen valmistuksen Epanet-tutkimusryhmää. Hän aloitti vuoden alusta Suomen Akatemian 5-vuotisessa akatemia-tutkijan tehtävässä. Inigon ryhmän tutkijat **Aapo Ylä-Autio** ja **Antti Martikkala** esittelivät tutkimuksiaan professuurin tukiryhmälle maaliskuussa.

Aapon DI-työ liittyy lasersuorakerrostuksen palkon geometrian (leveys, korkeus) mallinnukseen ja optimointiin. Ilman hyviä malleja ei voida tehdä osuvaa optimointia. Aapon tutkimus luo pohjaa tehokkaampaan ja laadukkaampaan 3D-tulostukseen, joka heijastuu tulevaisuudessa metallialan yrityksiin materiaalia lisäävän valmistuksen hyödyntämisen yleistyessä. Tekniikkaa voidaan periaatteessa soveltaa minkä tahansa hitsauksen hallintaan. Luotettavampi ja optimoidumpi prosessi parantaa uusien valmistusmenetelmien kustannustehokkuutta ja laatua. Vähemmän sutta ja sekundaaria parantaa 3D-tulostuksen ja hitsauksen kaupallista potentiaalia ja luo uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia.

Antti möyrii väitöskirjatyössään esineiden internetin syövereissä. Hän keskittyy tut-

kimuksissaan etsimään, testaamaan ja tutkimaan, millaisia halpoja ja joustavia digitaalisia työkaluja yrityksissä voitaisiin nykyistä enemmän käyttää tuotannossa ja tuotekehityksessä. Avoimen lähdekoodin ohjelmistoja on tarjolla vaikka kuinka paljon ja vaikka mihin tarkoituksiin. Ne pitää vain kaivaa esille ja muuntaa sopimaan omiin tarpeisiin.

Arduino ja Raspberry Pi ovat esimerkkejä edullisista alustoista, joita voidaan hyödyntää uusien sovellusten kehittämisessä. Esimerkiksi Kiertodigi-hankkeessa niistä rakennettiin alle 30 euron hintaisia antureita, jotka lähettivät langattomasti pilveen tietoa tekstiilijätteen keräyspisteistä. ”Parilla kymppillä rautaa ja pätkä ohjelmaa” saattaa olla yllättävän toimiva ja joustava ratkaisu vaikkapa yrityksen varaston seurantaan.

Tampereen yliopiston yrityslähettiläät jalkautuivat Seinäjoelle

Seinäjoen yliopistokeskus koordinoi yliopisto-opiskelijoiden työelämäyhteyksiä Etelä-Pohjanmaalla. Opiskelijat rekrytoidaan yhä varhaisemmassa vaiheessa yritysmaailmaan. Yritysten onkin syytä aktivoitua markkinoinnissaan yhä tiiviimmin myös opiskelijoiden suuntaan.

Into Seinäjoen järjestämän Tilaa tähdille -tapahtuman yhteydessä järjestetyillä yritysvierailuilla vaihdettiin ajatuksia myös opiskelijoiden ja yritysten edustajien kesken.

– Meidät kutsuttiin kertomaan tänne paikan päälle opiskelijoiden mahdollisuuksista tuoda lisäarvoa yritysten kehittämistoimiin. Hyvin usein polku työelämään alkaa yrityksen tehtävällä opinnäytetyöllä tai harjoittelulla, kertoo yrityslähettiläs **Miro Suomela** Tampereen yliopistosta.

Yritysvierailulta saatu yksiselitteinen viesti oli, että korkeasti koulutetuille nuorille osaaajille on töitä. Lähes jokainen yritys rekrytoi mm. omat ohjelmisto-osaajat, koska yritysten omat ratkaisut vaativat omat koodarit.

Tampereen yliopiston opiskelijoiden yrityslähettiläät Leo Peltomaa ja Miro Suomela (keskellä) kuuntelevat miniFactoryn Riku Hietarinnan esittelyä 3D-tulostimista.

Teksti Mikko Auranen ja Jussi Rasku

Ohjelmisto-osaamisen koulutusta joustavasti työelämään

Miten vastata tietotekniikan alan osaajatarpeeseen? Miten rohkaista ihmisiä palaamaan ja siirtymään IT-alalle? Miten päivittää osaaminen vastaamaan tämän päivän tarpeita ja laajentaa se kattamaan myös viimeisimmät teknologiat? Seinäjoen yliopistokeskuksen Ohjelmisto-osaamista joustavasti työelämään -hanke tarjoaa vastauksia näihin kysymyksiin.

Maaliskuussa käynnistynyt jatkuvan oppimisen hanke vastaa pian päättyvässä DATOS-hankkeessa selvitettyihin Etelä-Pohjanmaan tietotekniikan alan osaaja- ja osaamistarpeisiin. Tietotekniikka, datatalous ja tekoälyn hyödyntäminen tulevat olemaan kriittinen menestystekijä myös maakunnassamme. Niiden mahdollisuudet nähdään vain kasvatamalla aiheisiin liittyvää koulutusta.

Hanketta rahoittaa Opetushallituksen Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa). Hankkeen tavoitteena on vastata Etelä-Pohjanmaalla osaavan työvoiman saatavuuden haasteeseen tarjoamalla maksutonta ohjelmistoalan koulutusta. Verkkopohjaisten opintojen toteuttamisesta vastaa Tampereen yliopiston ITC-tiedekunta mm. omalla ICT-alan osaajan syventävä koulutus tietointensiiviseen ohjelmisto-osaamiseen -hankkeellaan.

Koulutus ei ole tutkinto-opetusta, vaan jatkuvan oppimisen tarjonnan laajentamista siten, että se entistä paremmin palvelee alueen työelämän tarpeita. Seinäjoen yliopistokeskus tarjoaa opintoneuvontaa ja ohjausta sekä puitteet paikalliselle lähi- ja vertaistuelle. Opintoryhmät voivat tarvittaessa kokoontua Framilla esimerkiksi ryhmätöitä varten.

Koulutuksen sisältöjä on mahdollista räätälöidä tarpeen mukaan. Tarjolla on sekä ohjelmoinnin perusteita että syventäviä opintoja kuten data-analytiikkaa, pilvipalveluita, kyberturvallisuutta, sekä web-ohjelmointia ja suunnittelua. Kursseja voi suorittaa joko yksittäin, tai niistä voi koota 20 opintopisteen kokonaisuuden. Syksyllä 2023 tarjolle tulevat koulutukset ovat maksuttomia ja kaikille avoimia.

Seinäjoen yliopistokeskuksen Ohjelmisto-osaamista joustavasti työelämään -hanke kasvattaa tietotekniikan alan osaamista Etelä-Pohjanmaalla. Hankkeen avulla pyritään vastaamaan alueen yritysten osaajatarpeisiin sekä tarjoamaan koulutusmahdollisuuksia niille, jotka haluavat päivittää omaa osaamistaan tai siirtyä uudelle tietotekniikan alan urapolulle.

Kriisejä pukkaa, mutta ennakoiva ja sitkeä optimisti jaksaa

Kriisejä pukkaa koko ajan. On ilmastokriisi, korona, sota, inflaatio sekä pulaa työvoimasta ja tavaroista vain muutaman pahimman mainitakseni. Alkaa olla mitta täynnä pelkkiä ongelmia ja huonoja uutisia, mutta koska toivo loppuu ja sanotaan: nyt riittää?

Maaseudun Tulevaisuus -lehti uutisoi ukrainalaisesta panimosta, joka kohtasi kriisejä vuodessa enemmän kuin keskiverto eteläpohjalainen koko elämänsä aikana.

Obolon-panimolla on pienempiä panimoita ympäri Ukrainaa ja pääpanimo Kiovassa. Pääpanimo oli ennen sotaa Euroopan suurin yksittäinen panimo. Sodan sytyttyä panimossa tapahtui heti muutoksia: etätöihin pystyvät jäivät kotiin ja osa pakeni maasta tai lähti rintamalle.

Alussa panimo piti sulkea, mutta nyt tuotantoprosessi keskeytetään vain pommistusten yhteydessä. Ongelmia on myös raaka-aineissa, koska moni paikallinen valmistaja on lopettanut ja kallistuneet hinnat kurittavat kilpailukykyä. Logistiikka ei pelaa Mustanmeren satamien kautta, joten panimo kuljettaa tuotteensa Puolan ja EU:n satamien kautta. Hitaampi ja kalliimpi logistiikka on vienyt asiakkaita.

Panimo ei kuitenkaan ole sulkemassa, päinvastoin. Ongelmiin on keksitty keinot, toimintaa sopeutettu, muutoksia tehty ja uusia asiakkaita saatu. Panimolaisilla on taistelutahtoa työpaikkansa ja isänmaansa puolesta, sillä lehtijutusta huokuu toivo tulevaisuuteen ja jälleenrakentamiseen. Pakko on ollut kova motivoija ja muutosjoustavuuden kirittäjä.

Muutosjoustavuutta tarvitaan enemmän myös Etelä-Pohjanmaan elintarvikeyrityksissä. Ydire-hankkeen tutkimuksen mukaan henkilötason resilienssissä yrittäjät pärjäävät olemalla sitkeitä, optimistisia ja luottamalla omiin taitoihinsa, mutta pitkän aikavälin strategia ja visio meinaavat hämärtyä horisonttiin.

Strategiatyön kautta yritys voisi priorisoida rajallisia resurssejaan ja ohjata niitä tärkeimpien tavoitteiden tai edes seuraavan välitapin saavuttamiseksi. Lisäksi tarvitaan joustavuuden ja reagointikyvyn mittaamista, eikä siihen ei riitä liikevaihto, tuotto tai usko pärjäämiseen.

Nyt, jos koskaan, kannattaa olla silmät auki ja haistella ilmapiiriä. Fiksut ymmärtävät hetken tarttumisen tärkeyden, koska resilientti yritys ennakoi. Varovaisuusperiaatteella kannattaa miettiä tulevaisuuden skenaarioita, pohtia turvaverkkoaan ja yhteistyökumppa-

neitaan sekä kehittää yritykselleen varhaisten muutosten varoitusjärjestelmiä.

Valmiussuunnitelma on isänmaallamekin, miksei myös pienillä yrityksillä. Varautuminen luo samalla henkistä varmuutta ja uskoa tulevaisuuteen. Varautuminen, optimistisuus ja sitkeys ovat niitä, jotka toivoa kannattelevat ja vievät eteenpäin – jotta ei tarvitsisi sanoa, että nyt riittää.

Kirjoittaja on mukana hankkeessa "YDIRE – Yritystenvälisen yhteistyön ja digitalisaation avulla kohti resilienssiä lyhyissä elintarvikeketjuissa".

Mikä tekee keskikokoisesta korkeakoulukaupungista vetovoimaisen?

Korkeakoulutoiminta on yksi suomalaisten kaupunkien tärkeimmistä kasvun veteistä. Korkeakoulut vetävät puoleensa nuoria ikäluokkia ja korkeakoulukaupungit kasvavat. Erityisesti suurimmissa kasvukeskuksissa monipuolinen koulutustarjonta, eloisa ilmapiiri ja palvelutarjonta vielä lisäävät kaupungin houkuttelevuutta. Pienemmissä korkeakoulukaupungeissa samanlainen vetovoima ei ole itsestäänselvyys. Mikä tekee kaupungista laadukkaan ja houkuttelevan korkeakouluyhteisön näkökulmasta?

Seinäjoen korkeakoulukaupunkina melko nuori, vaikka kaupungissa onkin sekä ammattikorkeakoulu että yliopistokeskus, joiden molempien toiminnan volyymejä on tarkoitus kasvattaa. Seinäjoen on kasvanut jopa poikkeavan nopeasti siihen nähden, että se ei ole perinteinen yliopistokaupunki. Kaupungin identiteetti ja rakenteet korkeakoulukaupunkina ovat kuitenkin vielä muovautumassa. Tarvitaan tutkittua tietoa, jotta eri toimijat voivat muodostaa yhteisen näkökulman kaupungin tulevaisuudesta.

Kevola -hankkeessa (Keskikokoisen korkeakoulukaupungin vetovoima- ja laatutekijät) tutkimme Seinäjoen tapausta esimerkkinä käyttäen, mihin hieman pienemmän korkeakoulukaupungin vetovoima voisi perustua. Tiedetään, että merkittävässä määrin kyse on ns. ”kovista” tekijöistä, vetovoimaisista opiskelu- ja työpaikoista, mutta kyse on myös kaupungin laadusta. Haluamme nyt selvittää, mitä ovat ne laatu- ja vetovoimatekijät, joita korkeakoulukaupunki tarvitsee houkuttellakseen ja pitääkseen osaajansa. Toisaalta tarkastelemme sitä, mitkä piirteet tai puutteet toimivat karkottavina työntekijöinä. Aiemmissa tutkimuksissa (esim. Siirtolaisuusinstituutin Muuttomoottori -hanke) Seinäjoen seudun vahvuusiksi ovat nousseet esille mm. pääsy luontoon, rauhallisuus ja turvallisuus. Kiinnostavaa on myös se, miten urbaanin kaupunkiympäristön laatu ja tarjonta koetaan Seinäjoella ja millainen merkitys sillä on. Lisäksi on tarpeen selvittää, keitä ovat ne ihmisryhmät, jotka arvostavat Seinäjoen kaltaista asuin- ja elinympäristöä.

Kaupunki on luonteeltaan myös sosiaalinen kokonaisuus ja sosiaaliset verkostot ovat yksi merkittävä paikkaan kiinnittävä tekijä. ”Skenen” käsitteen avulla voidaan tutkia kaupunkitiloja sosiaalisina ja toiminnallisina näyttämöinä. Tiettyissä paikoissa liikkuu tiettyjä ihmisryhmiä ja tiettyihin paikkoihin sidottuja elämäntyyliä. Onko tällaisia, korkeakoulukaupunkina kehittymistä tukevia skenejä Seinäjoella? Millaisia ne ovat ja mitä ne merkitsevät ihmisille ja kaupunkikehitykselle? Esimerkiksi, mitkä ovat korkeakouluopiskelijoille tärkeimpiä kaupunkitiloja ja miksi?

Kevola -hankkeessa hankimme korkeakouluyhteisön jäsenten näkemyksiä kaupungin laadusta kyselyin ja haastatteluin sekä haemme virikkeitä kaupunkikehitykseen samankokoisista pohjoismaisista korkeakoulukaupungeista. Hanketta rahoittavat kaksi Epanet-hanketta: Ari Hynysen Alvar Aalto -professori ja Jari Kolehmainen Uusi osaamisepuustein alue- ja kaupunkikehittäminen. Ari ja Jari osallistuvat myös hankkeen toteutukseen. Lisäksi hanke on saanut rahoitusta Seinäjoen kaupungin ja Tampereen yliopiston välisen yhteistyösopimuksen kautta.

On asialle eduksi,
jos Juha tulee tueksi.
Taustavoiman antajaksi
avuksi tai kantajaksi,
kummiksi ja kihlatuksi.
Hän saa hommat hoidetuksi.

Juhalla on luottamusta,
asioiden tuntemusta,
verrattomia vetoja,
tuttavillensa tukea.
Apu oiva yhteyksissä,
vipuvoima verkostoissa.

Juhan huone on hyväksi
huomattu kotipesäksi.
Se on aina ollut paikka
jonne joukot juhlavimmat,
tehokkaimmat tietäjämme,
seurueet salaperäiset,
kokoontuvat kutsumatta,
koplait kummallisimmatkin.

Siellä käydään käskemättä,
pohditaan ja luodaan uutta,
tuumataan tulevaisuutta.
Siellä on osaamiskeskus,
sekä uusi TE-keskus,
ja yliopistokeskus
– ties mitkä monet muut vielä –
saaneet tuulta siiven alle
kohotakseen korkealle.

Juha on pätevä ässä.
Parhaimmillaan puurtamassa,
edelleen kehittämässä,
jatkoa jalostamassa.
Suurenmoinen mallittaja,
käsitysten kasvattaja,
suunnitelmien tekijä.

Taivuttelee maaliin asti
hankkeet, joihin mieluisasti
muut ei koske sormenpäällä,
kengänkärjellä, kädellä,
ei kuuden kyynärän kepillä.
Unelmat upeat, hurjat,
surkeimmatkin suunnitelmat,
Juha kääntää kantaviksi,
koviksi rakennuspuiksi.
Tekee ruista ruumenista,
läkkipellistä parasta,
takoo vaikka silmät kiinni
romuraudasta terästä.

Puhuu mustan valkoiseksi,
perustelut persiljaksi.
Silloin kuuluu polveileva,
Juhan suustauntuava,
puhetulva puuduttava,
sekava sanahelinä.

Selitykset soljuavat.
Vastustajat vaikenevat.
Silmäluomet lurpahtavat,
tutkijatkin torkahtavat.

Makesissa ollessansa
ensimmäinen työtilansa,
oli sermillä rajattu,
kolo keittiön perältä,
vanhan sairaalan salista.

Sieltä alkoi tie pomoksi,
tohtoriksi, johtajaksi,
lähestulkoon rehtoriksi.

TE-keskusta isoksi
suunnitelmasta todeksi
oli vauhtiin laittamassa,
toimintaa aloittamassa.
Jatkoi pikkupäällikkönä,
paimentajana, pomona
omalla osastollansa,
johtajana joukoillensa.

Kukaties olisi siellä
työvoimaosaston tiellä
vieläkin, jos ei olisi
vipuvoimaksi valittu
eteläisen Pohjanmaamme,
elinkeinojen avuksi,
kehityksen kääntäjäksi,
tutkimuksen työntäjäksi.

Epanet-paletin myötä
Juha sai totista työtä.
Otettiin kohentajaksi,
konseptin kehittäjäksi.

Kohta kolmen vuoden päästä
keskusteltiin käännöksestä,
rakenteen rajaamisesta,
aivan uudesta alusta.

Niin yliopistokeskus
punnerrettiin Pohjanmaalle.
Luotiin laitos, jossa voivat
filiaalit ja osastot
yhdistää osaamisensa
konsortioksi isoksi,
jos ei aivan yksiköksi.

Oli monta mestaria,
maisteria, tohtoria
jälkiänsä jättämässä,
muutosta avittamassa.
Mutta jälki jännittävin,
määrätietoisin ja jäisin
painui merkki peukalosta,
Juhan jultasta kädestä.

Juha sai taas säätämistä,
lisää, vaikka entisistä
tehtävistäkään ei täysin
irtoamaan onnistunut:
niinpä kolmen vuoden päästä
istui kolmella rahilla,
kolmen postin hoitajana.

Eikä vielä jäänyt tuohon:
sotkeutui lisäksi suohon
kurkkua ja kaulaa myöten
kulttuurin ja taiteen työhön.
Rahaston asiamiehen
viitan otti harteillensa
sivutyönä hoitaaksensa.

Vaikka onni oli myötä,
valtavasti vaati työtä
asioiden valmistelu,
esittely, tunnustelu,
ohjelmat ja ponnistukset,
vuosijuhlat, tunnustukset,
konsertit ja kotkotukset.

Eipä ihme, että öisin,
suvisin ja sunnuntaisin,
lomallakin jalka johti
toimistoon ja työtä kohti.

Huhu kertoo, että kerran
pudotteli vaimo herran
ikkunasta harmissansa
kansiot ja allakkansa,
kotitehtävät ja -työnsä.
Juha käytti niihin yönsä.

Juhassa on monta puolta,
painavaa, jakamatonta.
Hän on ollut malli meille,
neuvonantaja monille,
opastaja oppilaille,
ajatusten tunnustaja,
töiden ensiponnistaja,
empivien kannustaja,
epävarmojen tukija.

Eläkkeelle astuminen
voi myös olla uusi alku,
aivan uusi lähtölaukaus,
uusi vaihe, uusi kausi.

Mutta tiedämme myös senkin,
vaikka loppuu huominenkin,
Juha tuskin muuttuu muuksi.
Tavat luutuneet on luuksi.

On yhä asialle eduksi,
jos Juha tulee tueksi.
Hän saa hommat hoidetuksi.

(Sulevi Riukulehto 2023)

Laidunkauden avajaisissa juhlistettiin yliopistokeskuksen pitkäaikaista johtajaa

Juha Alarinta on luotsannut Seinäjoen yliopistokeskusta sen alusta lähtien

Kesäkuun ensimmäinen päivä alkoi Seinäjoen yliopistokeskuksen yhteisössä juhlavasti, mutta sopivan rennosti. Perinteisten laidunkauden avajaisten yhteydessä muistettiin lämpimin sanoin kesäisen täytekakukukahvin kera eläkkeelle siirtyvää yliopistokeskuksen johtajaa **Juha Alarintaa**.

Alarinta on ollut urauurtava visionääri, jonka kädenjälki näkyy maakunnan monissa kehittämistoimissa. Parhaimmillaan ja konkreettisimmillaan Alarinnan perintönä on Seinäjoen yliopistokeskuksen monipuolinen osajayhteisö ja sen toimintamallit.

Läksiäisjuhlassa kuultiin monipuolisesti kuvauksia Alarinnan omistautumisesta tekemäänsä työhön määrätietoisesti. Tampereen yliopiston provosti **Jarmo Takala** kiitti puheenvuorossaan erinomaisesta yhteistyöstä ja korosti Juhan laaja-alaista osaamista paitsi yliopistokeskuksen johtajana myös sitoutuneena aluekehittäjänä.

Pitkäaikaiset työtoverit, yliopistokeskuksen johtoryhmän jäsenet **Sami Kurki** Helsingin yliopistosta ja **Jari Kolehmainen** Tampereen yliopistosta avasivat kahden kuvitteellisen keskustelun kautta Juhan persoonaa hyvin mielenkiintoisesti.

– Ensimmäinen kuvitteellinen keskustelumme kuvaa Juhan sinnikkyyttä, perusteellisuutta ja konflikteja aiheuttamatonta peräänantamattomuutta, avasi Kurki.

– Ja tämä toinen kuvitteellinen keskustelu kuvasi Juhan loputonta innostuneisuutta uusista asioista, oppimiskykyä ja ennakkoluulottomuutta, kiteytti Kolehmainen.

Juha Alarinta on tehnyt merkittävän uran työvoiman, sivistyksen ja aluekehittämisen saralla. Seinäjoen yliopistokeskuksen johtajana hän on työskennellyt sen perustamisesta saakka vuodesta 2004. Läksiäiskahveilla mukana Tampereen yliopiston provosti Jarmo Takala (vas.) ja yliopistokeskuksen johtoryhmän pitkäaikainen jäsen, Ruralia-instituutin johtaja Sami Kurki (takana).

Yliopistokoulutus kasvaa Seinäjoella

Seinäjoki haluaa vahvistaa brändiään nuorten keskuudessa korkeakoulukaupunkina. Vaasan yliopiston järjestämässä ”Korkeakoulutuksella ja tutkimuksella lisäarvoa Etelä-Pohjanmaan kehitykseen” -yliopistoseminaarissa kuultiin monipuolisia puheenvuoroja korkeakoulujen merkityksestä nyt ja tulevaisuudessa Etelä-Pohjanmaan alueelle.

Vaasan yliopiston uusi rehtori **Minna Martikainen** korosti, että yliopistokoulutuksen markkinoinnissa kohderyhmäksi on jatkossa otettava jo nuoret ja jopa ala-asteikäisten vanhemmat.

– Nuoren elämän visio on vapaus, osaaminen ja itsetekeminen. Vaasan yliopistolla on kiinnostusta kehittää myös koulutusta Seinäjoella, mikäli nuoria kiinnostaa. Uusi kansainvälinen maisteriohjelmamme, joka alkaa syksyllä Seinäjoella on hyvä alku ja tätä lisää, Martikainen sanoi.

– Meidän on alettava tuotteistaa tutkimusaloja. Minusta myös EPANET-ajattelua on laajennettava koulutuksen kentälle. Kun tarvitaan lähentymistä yrityksiin, yliopisto-opiskelijoiden lopputyöt olisivat tärkeä ensimmäinen askel työelämäyhteyksiin, Martikainen jatkaa.

Paneelikeskustelussa nousi vahvasti esiin Etelä-Pohjanmaan merkitys kestävien ruokajärjestelmien kehittäjänä myös globaalisti. Ratkaistavaksi jää, miten elintarvikeketjua viedään maan rajojen ulkopuolelle. Ison massa sijaan täytyisi osata tehdä pienempiä paketteja, joista saadaan paremmin katetta ja isompi jalostusarvo.

Yliopistoseminaarin juhlapuhujana ollut Vaasan yliopiston hallituksen puheenjohtaja, Kaupan liiton toimitusjohtaja **Mari Kiviniemi** nosti esiin eteläpohjalaisen elintarvikeketjun kehittämisen.

– Ruoka voi olla myös trendaava. Ruokaklusterin kehittäminen voi olla nyt entistä mielenkiintoisempaa ja sen kautta voidaan hakea myös uusia ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Meidän täytyisikin olla entistä ylylempiä suo-

malaisesta ruuantuotannosta, esimerkiksi niin kuin Tanska on tehnyt, Kiviniemi painottaa.

Yleisökeskustelussa nousi esiin, että ruualle on saatava lisäarvoa myös ihmisten ajattelussa, että se on muutakin kuin tankkaamista. Kiitoksena kuultiin myös, että EPANET-tutkijaverkosto on tarjonnut ketterän tavan toimia, ja yritysten kanssa on tehty hyvää yhteistyötä. Elintarvikepuolella on tehty laaja-alaisia avauksia myös mm. logistiikan saralla.

Teksti Leena Viitaharju ja lida Alasentie | Kuva Urszula Ala-Karvia

Kestävämpiä julkisia aterioita yli rajojen

Kestävän kehityksen tavoitteena on turvata nykyisille ja myös tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Itämeren alueen maat ovat hyvin eri vaiheessa kestävien ruokajärjestelmien kehittämisessä; osassa maita ruokajärjestelmän kestävyys edistämiseksi on tehty jo vuosia laajamittaisia toimenpiteitä ja osassa niitä vasta suunnitellaan tai kokeillaan pienimuotoisesti. StratKIT+-hankkeessa tätä eroa Itämeren maiden välillä pyritään pienentämään erityisesti julkisten ruokapalvelujen osalta. Hanke tarjoaa sekä julkisia ruokahankintoja tekeville että tuottaville tahoille tukea siirtymässä kohti kestävämpiä ruokapalveluja.

Hankkeessa on aiemmin julkaistu kestävien julkisten aterioiden toimintaohjeiden kokoelma, josta löytyy tällä hetkellä yli 50 yksityiskohtaisesti kuvattua ohjetta kestävyys edistämiseksi ruokapalveluissa. Tämän vuoden aikana kokoelmaan lisätään noin kymmenen uutta ohjetta. Toimintaohjeet ovat luettavissa kahdeksalla Itämeren alueen kielellä sekä englanniksi.

Uutena osuutena kokoelmaan tullaan loppuvuodesta lisäämään kriiseihin varautumisen suunnitelmia ja toimenpideohjeita julkiselle ruokasektorille. Tämä työ aloitettiin huhtikuussa Riiassa, Latviassa StratKIT+-hankkeen järjestämässä Itämeren maiden yhteisessä työpajassa, jossa oli mukana sidos-

ryhmiä kaikista hankkeessa mukana olevista maista. Suomesta mukana oli mm. Espoo Cateringin edustajia. Espoossa erilaisiin lyhyen ja pitkän aikavälin kriiseihin on tehty monipuolisesti varautumissuunnitelmia, joita suunnittelupäällikkö **Johanna Andsten** esitteli.

Eri maiden edustajat esittelivät myös omia suunnitelmiaan ja kertoivat kriiseistä, jotka heitä ovat erityisesti koskettaneet. Puolalaiset toimijat jakoivat kokemuksiaan Ukrainan sotaan ja pakolaisvirran synnyttämään yllättävään ruokapalvelujen kysynnän lisääntymiseen liittyen.

Esimerkiksi Etelä-Puolassa sijaitsevassa 130 000 asukkaan Rybnikin kaupungissa on ollut enimmillään yli 40 000 ukrainalaispa-

Kannattaako yrityksen kantaa vastuuta paikallisyhteisöstä?

Pienyritykset ovat tärkeitä alueellisen elinvoiman ylläpitäjiä maaseutualueilla, missä niiden odotetaan osaltaan vastaavan ongelmiin, joita erityisesti väestön poismuutto ja ikääntyminen sekä julkisten palveluiden keskittyminen kuntakeskuksiin tuovat mukanaan.

Yritysten toivotaan osallistuvan paikalliseen kehittämiseen osana yhteiskuntavastuutaan. Mutta missä määrin vastuun kantaminen paikallisyhteisön elinvoimasta on yrityksille kannattavaa, ja onko se niille taloudellisesti perusteltua toimintaa?

Muun muassa näihin kysymyksiin pyritään vastaamaan Suomen Akatemian rahoittamassa tutkimushankkeessa ”Paikallisyhteisöjen ja yritysten kohtaloyhteys (DoLE)”. Selvitimme yritysten paikallisyhteisön taloudellista merkitystä kysymällä asiaa Etelä-Pohjanmaan pieniltä osakeyhtiöiltä. Yrityksiltä kysyttiin esimerkiksi sitä, missä määrin ne

osallistuvat paikallisiin kehittämishankkeisiin, ottavat osaa paikalliseen hyväntekeväisyyteen, osallistuvat erilaisten yhteisöjen ja yhdistysten toimintaan sekä suosivat toiminnassaan paikallisia tavarantoimittajia.

Tulokset osoittavat, että maaseudun pienyritykset pitävät paikallisyhteisöä hyvin tärkeänä sidosryhmänä. Yrityksen halu kantaa vastuuta paikallisyhteisön hyvinvoinnista riippuu puolestaan siitä, miten vastavuoroiseksi yritys kokee suhteensa paikallisyhteisön kanssa. Erityisesti suhde kuntaan ja yritysten kokemus siitä, miten heidän yritystoimintaansa arvostetaan ja edistetään, heijastuu vastuulliseen toimintaan.

Yhtenä tutkimushankkeen ideana on tarkastella yritysten ja paikallisyhteisön välistä suhdetta kotiseudun käsitteen kautta. Pohdimme sitä, miten yritykset ymmärtävät oman kotiseutunsa ja miten tämä ymmärrys heijastuu yrityksen toimintaan sekä siihen,

miten paikalliset ihmiset kokevat yrityksen osaksi omaa kotiseutuaan. Kotiseudun käsitteen avulla ymmärrämme myös entistä paremmin vastavuoroisuuden rakentumista yrityksen ja paikallisyhteisön välillä.

Mutta entä paikallisyhteisön taloudellisen hyöty? Objektiivisilla talousmittareilla tarkasteltuna löysimme yhteyden liikevaihdon ja paikallisyhteisön välille. Merkittävää on kuitenkin se, että yrittäjän subjektiivinen kokemus menestyksestä ja paikallisyhteisön linkittyvät vahvemmin toisiinsa. Eli mitä menestyneemmäksi yrittäjä tuntee yrityksensä, sitä todennäköisemmin yritys kantaa myös vastuuta paikallisyhteisöstä.

DoLE-tutkimushanketta toteuttaa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Hankkeessa työskentelevät Eeva Uusitalo, Sulevi Riukulehto, Katja Rinne-Koski, Timo Suutari ja Merja Lähdesmäki.

kolaista, joille kaupunki on pyrkinyt järjestämään yhteisruokailuja. Kriisinhallinta-työpajassa keskusteltiin myös henkilöstön koulutukseen ja työvoimapulaan sekä raaka-aineiden saatavuuteen liittyvistä haasteista.

StratKIT+ päättyy keväällä 2024, jonka jälkeen suunnitelmissa on jatkaa yhteistyötä hankkeessa olevien yhteistyökumppaneiden kanssa kestävämpien julkisen ruokapalvelujen tukemiseksi. Seuraaviksi kehittämiskohteiksi on tunnistettu esimerkiksi tiedonjakamiseen ja viestintään liittyviä haasteita. Lisäksi hankkeen myötä on korostunut julkisten ruokapalveluiden elintärkeä rooli osana alueellista kestävyteen liittyvää kehittämistoimintaa, joka voi olla kuntatasolla osaltaan vielä tunnistamatta.

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti koordinoi StratKIT+ -hanketta (Innovative Strategies for Public Catering – the Expansion of the Sustainability Public Meal Toolkit, 2022–

Ryhmäkeskustelut käynnissä StratKIT+-hankkeen työpajassa Latviassa.

2024), jota rahoittaa Itämeren alueen aluekehitysrachasto (Interreg Baltic Sea Region). Hankkeessa toimii Ruralian lisäksi 13 kumppania Latviasta, Liettuasta, Puolasta, Ruotsista,

Saksasta, Tanskasta ja Virosta. Aiemmin julkaistu kestävien julkisten aterioiden toimintaohjeiden kokoelma on saatavilla osoitteessa: www.sustainable-public-meal.eu/fi/

IHMISIÄ SEINÄJOEN YLIOPISTOKESKUKSESSA

Kyselijänä Nina Harjunpää | Kuva Jani Mäkelä

Tiesitkö, että datos on data-sanan monikkomuoto espanjaksi? Miten se liittyy tämänkertaiseen syvähaastateltavaan? Se selviää lukemalla, sillä lukeminen kannattaa aina.

Asiantuntija
Mikko Auranen
Tampereen yliopisto,
Seinäjoen yliopistokeskus

Kuka olet?

Olen yrittäjä, front-end-koodari, suurperheen isä ja tee-se-itse-remonttireiska. Toimin myös DATOS- ja Ohjelmisto-osaamista joustavasti työelämään -hankkeissa koordinaattorina.

Minkä asian tunnet?

Ohjelmistoyritysten arjen haasteet. Tekijöistä on pulaa ja kilpailu osaajista on kovaa. Lisäksi alueen pienehköjen ohjelmistoyritysten pitää käydä kovaa kamppailua projekteista isompien kanssa. Parhaiten menestyvät keskittyvät yleensä omaan juttuunsa ja tekevät sitä paremmin kuin muut.

Mistä Mikko 6 v. olisi erityisen ylpeä aikuisen Mikon elämässä?

Varmasti perheestä. Myös siitä, että olen saanut tehdä aika monenlaisia töitä ja käydä mielenkiintoisissa paikoissa. Ja ehkä myös siitä, että tiukoistakin tilanteista on selvitty ratkomalla asiat yksi kerrallaan.

Ohjelmisto-osaaminen, uhka vai mahdollisuus?

Ohjelmisto-osaaminen on ehdottomasti mahdollisuus. Sitä tarvitaan kaikkialla, ja ohjelmistojen merkitys kasvaa jatkuvasti. Ohjelmistoalan lisäksi myös muilla toimialoilla on usein etua ohjelmistoalan osaamisesta. Etelä-Pohjanmaalla osaamista tarvitaan kovasti lisää, mutta onneksi sen eteen tehdään hommia monella suunnalla nykyään.

Mikä on tärkein vinkki omakotitaloasujalle?

Kannattaa pitää katto ja rännit kunnossa. Toteuttamalla pientä automaatiota voi säästää kuluissa, lisätä turvallisuutta ja helpottaa elämää.

Mitä olet oppinut niiltä, joiden kanssa asut?

Kärsivällisyyttä ja muiden huomiointia, diplomatiaa ja oikeudenmukaisuutta. Osaan myös jemmata suklaalevyn tai karkkipussin niin hyvin, että unohdan itsekkin mihin ne laitoin.

Mikä on parasta työmatkapyöräilyssä?

Pyöräillessä herää mukavasti ja ehtii suunnitella päivän ohjelmaa. Siinä ehtii myös katselemaan maailman menoa paremmin kuin auton ikkunasta. Parhaimmillaan pyöräily on aurinkoisena kevätpäivänä myötätulessa ja alamäessä.

Kerro jokin asia työstäsi

Kokemuksesta tiedän, että varsinkin startup-vaiheessa ja pienissä ohjelmistoalan yrityksissä aika ja energia ei aina tahdo riittää uusien asioiden opiskeluun työn ohessa. Näin kertyy velkaa, jota organisaatio joutuu tavalta tai toisella jossain vaiheessa maksamaan. On kiinnostava haaste keksiä keinoja auttaa ohjelmistoalan yrityksiä siinä, että ne voisivat mahdollistaa henkilöstölleen uuden omaksumista ja oppimista eri tavoin.

Palvelumuotoilun keinoin kohti parempia asiakaskokemuksia

Palvelumuotoiluopinnot ovat pitäneet pintansa yhtenä suosituimmista opinnoista Etelä-Pohjanmaan kesäyliopistossa. Eikä vähiten sen vuoksi, että opintoja voi hyödyntää monipuolisesti työelämässä.

Palvelumuotoilulla tarkoitetaan kokonaisvaltaista suunnittelua, jonka päämääränä on luoda parempi asiakaskokemus. Opintojen vastuukouluttajana pitkään toiminut **FT Marjo Kamila** kiteyttää, että ei löydy sellaista alaa, johon palvelumuotoilu ei soveltuisi. Sen ajattelutapa ja menetelmät sopivat monipuolisesti niin yrityksiin, julkisiin organisaatioihin, yhdistyksille tai itsensä työllistäjille, Kamila selvittää.

Menetelmät konkreettisesti käyttöön

Opiskelijoilta saadun palautteen perusteella palvelumuotoilun menetelmät ovat sujuvasti sovellettavissa työelämään. Joskus käy niin, että opintojen aikana opiskelija havahtuu huomaamaan, että osa menetelmistä on jo käytössä omassa työssä. Tällöin opinnoista voi ammentaa perustelua ja syvyyttä omaan työskentelyyn. Jos puolestaan palvelumuotoilu on ollut tuntematon asia ennen koulutusta, opiskelijat ovat todenneet saaneensa palvelumuotoilusta pontta saattaa mielessä pyörineitä kehittämisideoita pidemmälle.

Palvelumuotoilussa on useita kypsyys-tasoja, joten sen menetelmiä voi soveltaa eri

Palvelumuotoiluopettajana pitkään toiminut Marjo Kamila on nähnyt opintojen hyödyt työelämässä.

lähtökohdista. Menetelmien käyttöönottoa suunnitteleville Marjo Kamila antaa vinkiksi, että aluksi kannattaa tehdä pieniä ja nopeasti hyödyn osoittavia kehittämistoimia. Myöhemmin palvelumuotoilu voi tulla läpileikkaavaksi ajattelu- ja toimintatavaksi koko organisaatiolle. ”Palvelumuotoilu mahdollistaa kokonaisvaltaisen, koko työyhteisön kulttuuria kehittävän tai jopa sen käytäntöjä muuttavan näkökulman”, Kamila huomauttaa. Lisäksi palvelumuotoilu on mainio tapa osallistaa koko henkilökuntaa,

jolloin kehittämistyö motivoi ja sitouttaa henkilöstöä aiempaa paremmin.

Kohti parempia asiakas- ja työntekijäkokemuksia

Palvelumuotoilun menetelmiä sovelletaan niin asiakaskokemuksen kuin työntekijäkokemuksen kehittämiseen. Marjo Kamila toteaa, että viimeksi mainittu on ollut erityisen suosittua viime aikoina. ”Opintojen myötä monelle on tullut uutena asiana, että palvelumuotoilua voi soveltaa hyvin myös strategiatyöhön”, Kamila valaisee. Ei pidä myöskään unohtaa lapsikeskeistä palvelumuotoilua. Tällöin lapset otetaan mukaan oman toiminnan kehittämiseen ja lapsen äänen annetaan kuulua vaikkapa jossain päiväkotiin, kouluun tai vapaa-aikaan liittyvässä asiassa.

Etelä-Pohjanmaan kesäyliopisto toteuttaa palvelumuotoilun perusopinnot yhteistyössä Lapin yliopiston kanssa. Palvelumuotoilu ei kuulu minkään yksinomaisen tieteenalan omaisuudeksi, vaan siinä käytettävät näkökulmat ovat monitieteisiä. Opinnoissa toimii useampi kouluttaja, minkä opiskelijat ovat palautteiden perusteella kokeneet rikkautena. ”Kun opettajien näkökulmat ovat hiukan eriäviä, mutta myös toisiaan tukevia, niin opiskelijat saavat mahdollisimman kattavan kuvan aiheesta”, Kamila tiivistää.

Teksti Nina Harjunpää

Tieto lisääntyy vuorovaikutuksessa

Epanet-verkosto on antanut lupauksen tutkitun ja käytännön tiedon vuoropuhelusta. Sitä syntyy silloin, kun ihmiset tapaavat. Tietenkin voisi luottaa sattumaan, mutta parempi on törmäyttää ihmisiä aivan tahallaan.

Yksi hyväksi havaittu tapa on kutsua ihmisiä koolle säännöllisesti. Siksi kaikilla Epanet-verkoston professuureilla, joiden rahoituksen Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistys on kerännyt, on tukiryhmä. Ryhmään kutsutaan professuurin rahoittajien edustajat. Joskus ryhmä haluaa pyytää mukaan myös muita, asian edistämisen kannalta tärkeitä tahoja ja avainhenkilöitä.

Jokainen tukiryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa vuodessa. Kokouksissa professori

kertoo, mitä tutkimusryhmässä on tapahtunut sitten viime näkemän ja mitä on suunnitteilla. Keskustelulle on tilaa ja sitä syntyy. Kokouksissa myös ideoidaan uutta. Joskus kokous pidetään miniseminaarina tai työpajana. Ryhmä voi hyvin vapaasti päättää työtavoistaan. Koolla on melkoinen määrä aiheeseen liittyvää osaamista ja kiinnostusta, se kannattaa hyödyntää mahdollisimman hyvin.

Korona-aika siirsi tapaamiset ensin verkkoon ja sitten hybrideiksi. Se tietysti helpottaa kiireisten ihmisten aikatauluongelmia. Mutta mikään ei silti voita fyysisistä tapaamista. Varsinkin kun tapaamispaikkana ei tarvitse olla yliopistokeskuksen kokoustila. Kokouksia jär-

jestetään esimerkiksi professuuria rahoittavissa yrityksissä, jolloin samalla voidaan tutustua niiden toimintaan.

Tilaa uutiskirjeemme

Tutkimuksella uusia toimintatapoja ja vaikuttavuutta

Onko tutkimuksen avulla mahdollista saada aikaan konkreettisia muutoksia toimintatapoihin tai merkittävää alueellista vaikuttavuutta? EU-rahoitteisten ohjelmien suunnittelun yhteydessä pohditaan, miten hankkeista saataisiin tuloksellisempia ja vaikuttavampia.

On pohdittu hankekokoja, verkostomaista toimintatapaa ja kehittämisen ekosysteemejä. Hanketoiminta on kehittymässä suuntaan, jossa katsotaan suurempien hankkeiden olevan vaikuttavampia. Suuri ei kuitenkaan aina ole kaunista eikä vaikuttavaakaan. Kysymys

on enemmänkin siitä, miten eri kohderyhmien kanssa tehdään yhteistyötä, ja päästäänkö lähelle toimijoiden arkea ja konkreettisia kehittämiskohteita.

Yksi tapa päästä toiminnan ytimeen on toteuttaa yritystuellisia pilotteja, jotka ovat

Havainnekuva hankkeessa suunnitellusta etätyötilasta, jossa on käytetty restoratiivista sisustus-suunnittelua.

Havainnekuva hankkeessa suunnitellusta CLT-moduulirakenteisesta puukerrostalosta.

mahdollisia myös EU-rahoitteisissa rakennerrahastohankkeissa. Niissä pystytään tekemään yritysten tarpeista lähteviä selvitystöitä ja konkreettisia kehittämissuunnitelmia.

Tampereen yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttamassa Joustavan ja terveellisen asumisen rakentajat -hankkeessa (JOTAR) on tavoitteena jalkauttaa joustavan ja terveellisen asumisen tutkittuja malleja yksityisten ja julkisten organisaatioiden käytäntöihin Etelä-Pohjanmaalla. Tutkimusten ja selvitysten tie käytäntöön on usein pitkä, ja vakiintuneiden toimintamallien vuoksi hidas ja monimutkainenkin. JOTAR-hankkeessa tehostetaan tiedon ja uusien mallien siirtämistä käytäntöön tekemällä yrityskohtaisia pilotteja, joilla pyritään siirtämään uusia toimintamalleja ja -tapoja erilaisiin rakennuskohteisiin niin suunnittelijoille, rakentajille kuin rakennuttajillekin.

Hankkeessa toteutettavien pilottien teemat koskevat etätyöratkaisujen, ikääntyneiden asumisen sekä puurakentamisen kehittämistä liittyen niin puun hyvinvointi- ja terveysvaikutuksiin kuin myös vähähiiliseen ja kestäväan kehityksen mukaiseen rakentamiseen.

Etätyöratkaisujen pohdinta käynnistyi keskustelusta, jossa todettiin kiinteistöyhtiöillä olevan usein tiloja, joita ei enää käytetä alkuperäiseen tarkoitukseen. Niille voisi löytyä uutta käyttöä etätyötiloina. Tähän pohdintaan lisättiin ajatus, että tilan sisustus voisi tukea hyvinvointia. Voitaisiin luoda restoratiivinen eli elvyttävä työskentely-ympäristö. Idea eteni kiinteistöyhtiölle toteutetuksi pilotiksi.

Ikääntyneiden asumiseen haettiin uusia muotoja pohtimalla rakennuttajatahojen kanssa, miten palveluja voidaan tuoda tai järjestää eri tavoin. Ideoinnissa päädyttiin erityyppisiin ratkaisuihin, joissa palveluiden tuonti tai järjestäminen liittyy suoraan suunniteltaviin asuntoihin tai palvelutilat voidaan suunnitella osana useiden asuntojen kokonaisuutta. Palveluja voidaan mahdollistaa myös osana asumiskokonaisuutta, joka on suunniteltu useille erityyppisille ryhmille.

Hankkeessa edistettiin myös seutukaupunkien kestäväää ja vähähiilistä rakentamista piloteilla, joissa ideoitii ja suunniteltiin pienempiin asutuskeskuksiin soveltuvia puukerrostaloja. Talot suunniteltiin tapauskohtaisesti kaupunkikuvaan sopiviksi.

Hankkeen tuloksena saatiin kokemuksia, että yritykset ja julkiset toimijat ovat kiinnostuneita osallistumaan kehittämistoimenpiteisiin, jos tekeminen on konkreettista ja antaa mukana olevalle toimijalle uusia näkökulmia, joista ollaan aidosti kiinnostuneita. Ollaan myös valmiita pohtimaan uudenlaisia toimintamalleja ja ratkaisuja, kun ratkaisut tuodaan riittävän lähelle, että myös niiden hyödyt nähdään. Näin saadaan hankkeelle myös alueellista vaikuttavuutta.

Kyseenaalaista kehitysuskosi - Ota se, mikä hyvää on!

Pohjalaistaloissa käydessäni tulee vastaan kertomuksia rakennusten vaiheista.

Eräs komea pohjalaistalo siirrettiin 1930-luvun jaon yhteydessä ja siitä jätettiin koristeveistetyt hirsiräystäät pois. Siirron toteuttanut mestari oli vain todennut, että nuo räystäät eivät ole enää tätä päivää.

Energiaremonteissa 1970-luvulla kehitys kehittyi vielä enemmän ja moni pohjalaistalo muovitettiin ja sai hehtaari-ikunat. Niin, aikaansa piti seurata, minkä seurauksena kauneus ja käsityötaito eivät olleet enää ajanmukaisia.

Suomalaisen ekologisen rakentamisen suurin este on kehitysuskosi. Eräessä tv-ohjelmassa projektina oli pitkäkestoisen talon rakentaminen. Koska tarkoituksena oli, että talo olisi ekologinen, se haluttiin tehdä puusta. Vaihtoehtoina oli teollisesti puusta prosessoitu elementti ja hirsiräystä.

Hirsi raakattiin välittömästi pois ja samalla se yksiaineinen, ekologinen vaihtoehto. Miksiköhän näin tapahtui? ”Puu ja erityisesti veistetty hirsiräystä on turhaan marginaaliin jätetty rakennusmateriaali,” totesi arkkitehti Minna Aarnio Ilkka-Pohjalaisessa 21.3.

Lamasalvostekniikka eli hirsirakentaminen on suomalainen tapa rakentaa. Se on pohjoisen havumetsävyöhykkeen rakennustapa ja suorastaan nerokas maailman rakennustapojen joukossa, sillä se mahdollistaa rakennuksen siirtämisen paikasta toiseen useita kertoja. Hirsitalon voi nykyäänkin tehdä tavalla, mikä mahdollistaa rungon lisäksi myös muun materiaalin uudelleen käytön paikan vaihtuessa. Aarnion Helsinkiin suunnittelema palkittu hirsirivitalo on tuonut kaupunkirakentamiseen oikeasti uuden, ekologisen vaihtoehdon. Tai eihän se hirsiräystä kaupungeissakaan mikään uusi ole, siitähän Suomen kaupungit oli rakennettu pitkälle 1800-luvulle.

Mestaritimpuri Mikko Mäntymäki on todennut, että 1850 mennessä keksittiin hyvä tapa rakentaa talo. Sitten tuli teollistuminen ja sitä etsitään yhä. Matkan varrella tätä ekologista rakennustapaa on haluttu lainsäädännöllä ja direktiiveillä teollistaa. On absurdia, että hirsitaloja yritetään edelleen saada kantamaan sitä teollista materiaalikuormaa, jonka tuottaminen on aiheuttanut ilmastomuutoksen.

Pohjalaisissa maaseutukylissä on vielä täysin korjattavissa olevia, käyttöönotettavia ja siirrettäviä taloja. Niiden laatu näkyy siinä, että ne ovat kestäneet aikaa monin verroin enemmän kuin nykyisin tavoiteltavat rakennuksen elinkaaret. Mitäs jos hyödynnettäisiin näitä olemassa olevia rakennuksia? Kulttuurimme ja ilmastomme mukaisesti.

Kirjoittaja on Ruralia-instituutissa työskentelevä väitöskirjatutkija, joka on perehtynyt pohjalaistaloihin.

MARS-tapahtuman paneelikeskustelussa "Mitä kuuluu suomirock?" keskustelemassa tutkijat Terhi Skaniakos ja Toni-Matti Karjalainen sekä muusikot Sanna "Litku" Klemetti ja Mikko "Silli" Siltanen. Paneelin moderoi toimittaja Pekka Laine.

Dosentti, populaarikulttuurin tutkija Janne Mäkelä esitelmöi aiheesta "Pelasta mut: Yleisradion ja rockin romanssi" suomirock-tutkijaseminaarissa Helsingissä.

Suomirock on puhututtanut musiikin-tutkijoita viime aikoina. Miksi aihe on jälleen ajankohtainen? Ja mitä suomirockilla oikeastaan tarkoitetaan? Muun muassa näitä kysymyksiä pohdittiin MARS-tapahtumassa Seinäjoella sekä tutkijaseminaarissa Musiikkimuseo Famessa Helsingissä.

Suomirockille on olemassa monia määritelmiä. Toiset sijoittavat sen kulta-aikaansa 1980-luvulle, toiset näkevät suomirockin laajempaan, monia erilaisia musiikkityylejä sisältävään kokonaisuutena. Taideyliopiston Seinäjoen yksikön, Sibelius-Akatemian ja Helsingin yliopiston yhteistyössä kehittämä suomirock-teemakokonaisuus käynnistyi MARS-tapahtuman paneelikeskustelulla "Mitä kuuluu suomirock?". Paneelin moderoi toimittaja Pekka Laine. Keskustelemassa olivat tutkijat Terhi Skaniakos ja

Toni-Matti Karjalainen sekä muusikot Sanna ”Litku” Klemetti ja Mikko ”Silli” Siltanen. Paneelissa pohdittiin suomirockin olemusta ja sen merkitystä nykyhetkessä.

Keskustelu jatkui suomirockiin pureutuneessa tutkimusseminaarissa. Yhdeksässä asiantuntijapuheenvuorossa suomirockia käsiteltiin monipuolisesti Yleisradion, dokumenttielokuvien, suosituimpien yhtyeiden sekä iskelmä- ja metallimusiikin näkökulmista. Lisäksi ilmiötä tarkasteltiin liiketoimintakonseptina, ja lopuksi kuultiin vielä analyysi suomirockin synnystä. Esille nousivat myös naiset, jotka ovat tyypillisesti jääneet rock-musiikin marginaaliin. On kuitenkin tärkeää huomioida, että muusikkonaisia toimi myös suomirockin piirissä. Varhaisia esimerkkejä ovat muun muassa Kikka Laitinen, Liisa Akimof, Tavaramarkkinat, Gasoline Girls and Petrol Boys ja Ilona. Myös nykypäivän suuren yleisön tuntemat Maija Vilkkumaa ja Jonna Tervomaa voidaan sijoittaa suomirockin laajan sateenvarjon alle.

Suomenkielinen musiikki on vuosi vuodelta suosittumpaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Käärijän Cha cha cha -kappaleen valinta Suomen euroviisuedustajaksi. On myös poikkeuksellista, että suomenkielinen laulu oli ennakkosuosikkien joukossa. Muun kotimaisen musiikin ohella suomenkielisessä rockissa on alkanut eräänlainen uusi renessanssi viimeisen vuosikymmenen aikana. Välissä oli hiljaisempi kausi, jolloin uusia kiinnostavia nimiä oli vähän. Tilanne alkoi kuitenkin muuttua Litku Klemetin, Jukka Nousiaisen, Maustetyttöjen ja muiden nuoremman polven muusikoiden noustessa esiin viimeisen noin kymmenen vuoden aikana. He kuulostavat suomalaisen rock-tradition jatkumolta, mutta tekevät musiikkiaan tässä ajassa ja tämän ajan teemoista.

Paneelin ja seminaarin tuloksia tallennetaan vertaisarvioituun tutkimusjulkaisuun, joka on suomirock-konaisuutemme seuraava vaihe. Tutkimuksen näkökulmasta suomirockiin kannattaa tarttua nyt, kun alan konkarit ovat vielä keskuudessamme.

Teksti Eeva-Lotta Paavola | Kuvat Ethel Yli-Mäenpää ja Eeva-Lotta Paavola

Ideoita luovaan pedagogiikkaan

Kurssilla käytettiin koko kehoa ja jätettiin liikkeellisen laajentumisen jälki paperille vahaliiduin.
Kuva: Ethel Yli-Mäenpää

Segni Mossi RED-koulutus järjestettiin Taideyliopiston Seinäjoen yksikössä joulukuisena viikonloppuna. Italialähtöiset Alessandro Lumare ja Simona Lobefaro toivat lakeuksille tutkimuslähtöisen projektinsa, jossa yhdistyivät tanssi ja visuaaliset elementit.

Kurssi sisälsi lapsille suunnatun työpa-
jan, jossa liike ja visuaalinen jälki yhdistyivät. Aikuisten työpajassa keskityttiin muun

muassa impulsseihin erilaisten fyysistenkin harjoitteiden kautta. Kaksipäiväinen kurssi antoi ideoita taiteiden väliseen opetukseen ja inspiraatiota mm. luovaan pedagogiikkaan.

Segni Mossi -kurssi oli osa Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kansainvälistä vierailijaohjelmaa. Kurssi oli osa Taideyliopiston avoimen yliopiston tarjontaa, ja siihen on saatu tukea Seinäjoen yliopistokeskukselta.

Parin kasvoja tarkasteltiin hieman eri näkökulmasta. Kuvassa opettaja Alessandro Lumare piirtää kurssin toisen opettajan Simona Lobefaro kasvojen piirteitä pleksille. Kuva: Eeva-Lotta Paavola

Taideyliopiston residenssi antaa avaimet taiteellisen työskentelyn kokeiluihin

Taideyliopiston Seinäjoen yksikkö käynnisti viime syksynä residenssitoiminnan, jonka tavoitteena on lisätä taidekoulutuksen näkyvyyttä Seinäjoella ja tehdä yksikköä tutuksi Taideyliopiston opiskelijoille. Residenssitoimintaa pilotoidaan Seinäjoen yliopistokeskuksen tuella.

Residenssihankkeessa tarjotaan Taideyliopiston opiskelijoille työelämäalusta erilaisten taiteellisten projektien testaamiseen ja toteuttamiseen kulttuurikeskus Kalevan Navetassa ja sen lähiympäristössä. Jakson aikana opiskelija voi keskittyä taiteelliseen työskentelyyn ja työstää omia projektejaan. Lisäksi taiteilijalta edellytetään pientä yleisötyötä sisältävää osuutta.

Ensimmäinen residenssijakso pidettiin kesällä 2022, ja setettiin yhteistyössä Seinäjoen taidehallin kanssa. Kuvataideakatemian kuvanveiston opiskelija **Tuomas Lehtomaa** vietti residenssissä kaksi viikkoa kesän alussa. Lehtomaan työskentely linkittyi Kuvataideakatemian kuraattoriopiskelijan Ida Enegrenin opinnäytetyöhön ja Seinäjoen taidehallin järjestämään AARG-seminaariin.

Lehtomaa päätyi hakemaan residenssiin saatuaan viestin, jossa haettiin osallistujia ruoantuotannon sosioekologisiin kysymyksiin liittyvään projektiin. ”Parin viikon työskentelyjakso uudessa paikassa kiinnosti, joten päädyin hakemaan. Halusin myös nähdä, miten projektin teema vaikuttaa omaan työskentelyyn ja käytäntöihin”, Lehtomaa kertoo.

Lehtomaa koki residenssiajan myönteiseksi kokemukseksi. ”Työskentely oli vapaamuotoista. Minulla oli oma työtila ja aikaa tehdä omia projekteja”. Hän teki installaation ja osallistui seminaarin julkaisun tekemiseen.

”Residenssijakson aikana tein testejä viljan jyville ja loin niistä eri väreisiä ja hajuisia nesteuutoksia. Pakastin nesteet

Residenssijakson aikana Tuomas Lehtomaa kirjasi ajatuksiaan ylös ja loi niistä myös karttamaisen hahmotelman.

ja seminaaripäivänä laitoimme syntyneet jääkuutiot esille Kalevan Navetan katolle. Residenssijakson aikana kirjasin myös ajatuksiani jaksosta sekä työskentelystä. Ajatuksista loin karttamaisen hahmotelman tapahtuman julkaisuun.”

Taideyliopiston residenssijaksoja järjestetään tämän vuoden aikana vielä kaksi. Jaksot on suunnattu Sibelius-Akatemian ja Teatterikorkeakoulun opiskelijoille. Residenssijaksolle valittavan taiteilijan tai työryhmän matkat ja majoitus korvataan sekä he saavat käyttöönsä materiaalirahan, joka kattaa työskentelystä aiheutuneita kustannuksia.

Lehtomaan jäädytti tekemiensä testin tulokset, ja ne nostettiin Kalevan Navetan katolle Seinäjoen taidehallin AARG-seminaarin yhteydessä.

Framille kokoontuu ruoka-alan huippunimiä

Syyskuussa Seinäjoen Framilla on mahdollisuus inspiroitua kansainvälisten huippupuhujien esityksistä.

InnoFood-tapahtuman puhujalistalla ovat muun muassa tanskalainen Blue Lobster -sovelluksen kehittäjiin kuuluva Nima Sophia Tisdall, innovaatioprofessori Paul Iske Maastrichtin yliopistosta sekä islantilaisen Orkidea-innovaatiokeskuksen toimitusjohtaja Sveinn Aðalsteinsson.

Kaksipäiväinen tapahtuma järjestetään Framin B-rakennuksessa 7.–8. syyskuuta. Se kerää yhteen ruoka-alan kehittäjiä, yrittäjiä ja sidosryhmiä keskustelemaan, verkostoitumaan ja visioimaan ruoka-alan tulevaisuutta.

Muita tapahtuman varmistuneita puhujia ovat muun muassa Arctic 15-start up -ta-

Viime vuonna alkunsa saanut Innovation & Start Up Days järjestetään tänä vuonna nimellä InnoFood. Etualalla tapahtuman järjestäjiin lukeutuva Silvia Gaiani Ruralia-instituutista.

pahtuman hallituksen puheenjohtaja Jan Ameri, italialainen Future Food Instituten perustaja Sara Roversi sekä norjalaisen ICE Innovation Festivalin perustaja Maja Kruuse.

InnoFoodin järjestää Ruralia-instituutti osana laajempaa Etelä-Pohjanmaalla järjestettävää Food Days -tapahtumaviikkoa. InnoFood järjestettiin viime vuonna ensimmäistä kertaa nimellä Innovation & Start Up Days.

– Tarkoituksena on järjestää tilaisuus, jossa on esillä niin kansainvälisiä puhujia kuin myös sidosryhmiä lähialueelta ja muualta Suomesta. He pääsevät keskustelemaan ruoka-innovaatioiden tulevaisuudesta ja start-up -yritysten esilletuomisesta, kertoo tapahtuman alullepanija Silvia Gaiani, Epanet-tehtävässä toimiva Ruralia-instituutin vanhempi tutkija.

– Samalla tapahtuma tukee Seinäjoen ja koko maakunnan kehittymistä innovatiiviseksi ruokaprovinssiksi.

Tapahtuman ohjelmaan kuuluu muun muassa puhe-esityksiä, paneelikeskustelua ja työpajoja.

– Tapahtuma esittelee menestyneitä yrittäjänoita ja haluaa osallistaa myös yleisön ideoimaan ja pohtimaan. Pyrimme myös tuomaan esiin tämän hetken tietoa ruokakulttuurin ja ruokajärjestelmän kehityksestä.

Kaikille avoin ja ilmainen tapahtuma vaatii ennakkoilmoittautumisen. Rahoittajina mm. Ruralia-instituutti, Seinäjoen yliopistokeskus ja Etelä-Pohjanmaan liitto. Yhteistyössä Norjan Kirkkoniemellä järjestettävä Ice Innovation Festival.

PAKINA

Teksti ja kuva Nina Harjunpää

He, te, me

Kuka on työnantajasi, kenen joukoissa seisot? Höh, tyhmä kysymys, senhän voi tarkistaa palkkakuitista. Mutta se ei välttämättä kerro kaikkea tilanteestasi. On yhä tavallisempaa, että työntekijöitä on ripoteltuna useaan eri paikkaan. Saatat työskennellä kotona tai vuokrapaikalla yhteisössä, jossa ei ole muita saman työnantajan listoilla olevia. Pahimmillaan joudut käytävälle, jossa on pitkä rivi suljettuja ovia. Niiden takaa kuuluu ääniä, joiden päättelet johtuvan Teams-kokouksista.

Ihmisillä on tarve kuulua johonkin ryhmään, olla me. Saman leirinuotion ympärille kuulumisesta oli jo muinaisina aikoina paljon hyötyä. Porukalla oli helpompi saada ruokaa kiinni ja puolustautua saalistajia vastaan. Kyse oli eloonjäämisestä. Nykyisin meihin kuuluminen ei ole yhtä elintärkeää, mutta tuo se silti elämään ja työnteekoon monenlaista hyvää.

Hankkeissa ja muissa verkostomaisissa olosuhteissa työskentelevät ovat tottuneet elä-

mään organisaatioiden ja asioiden rajamailloja. Se on yksi verkostojen ja hankkeiden syistä ja työn parhaista puolista: tehdään ja kokeillaan jotakin uutta, uudella kokoonpanolla. Lähimmät työkaverit ja yhteistyökumppanit tulevat useista organisaatioista. Jaetaan tietoa, opitaan toisiltaan, ehkä ystäväystytään. Ollaan me.

Raskaaksi tilanne muuttuu silloin, jos joutuu seisomaan jatkuvasti ovensuussa, ei kenenkään maalla. Sinulle ollaan kyllä ystävällisiä, mutta unohdut kerta toisensa jälkeen, kun suunnitellaan työ-päivää tai kootaan lounasporukkaa. Joku voi olla keskellä vilkasta yhteisöä todella yksinäinen, kuulumatta mihinkään.

Kun mietit omaa työyhteisöäsi, keitä sinun meihin kuuluu? Entä teihin ja heihin? Onko jossakin reunalla joku, joka unohtuu? Voisitko sinä pitää huolta, että vähintäänkin kahvi- ja ruokatauoilla kaikki tuntevat kuuluvansa meihin? Se onnistuu helposti, pienin ja arkisin teoin.

HENKILÖUUTISIA

PÄIVI ALANISKA

aloitti Seinäjoen yliopistokeskuksen koordinaattorin tehtävissä toukokuun alussa. Koordinaattorin tehtäviin kuuluu mm. talousasioita, tutkijahotellin huoltamista sekä viestinnän tehtäviä.

Alaniska on koulutukseltaan filosofian maisteri Jyväskylän yliopistosta ja opiskelee parhailaan töiden ohessa kulttuurituottajan YAMK-tutkintoa SeAMKissa. Hän on työskennellyt aikaisemmin mm. Into Seinäjoki Oy:ssä sekä Seinäjoen kaupungilla aluekehittämisen ja kulttuurin parissa.

JARMO PANULA

aloitti tammikuussa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin palvelukoordinaattorina Seinäjoella. Panula hoitaa instituutin viestintää sekä tekee erilaisia hallinnollisia tukitehtäviä.

Ennen Ruralia-instituuttia Panula on työskennellyt laaja-alaisesti toimittajana muun muassa Yle Pohjanmaassa, Ilkassa ja Pohjalaisessa. Ennen instituuttia siirtymistä hän toimi kolme vuotta Jurvan Sanomien päätoimittajana.

Koulutukseltaan Panula on filosofian maisteri Vaasan yliopistosta. Pääaineenaan hän opiskeli viestintää.

ANITA SALMELA

on aate- ja oppihistorian maisteri. Taideyliopiston Seinäjoen yksikössä hän aloitti huhtikuussa suunnittelijan sijaisena. Anita huolehtii kulttuurisen musiikintutkimuksen kandidaattiohjelman opiskelijoista ja osallistuu jatkossa myös hankeyhteistyöhön. Projektityöstä hänellä on mittavasti aiempaa kokemusta. Oulun yliopistossa Anita koordinoi kahta laajaa yliopistoverkostohanketta, joista toinen liittyi tieteen ja teknologian historiaan ja toinen yliopistopedagogiikkaan. Nykyisessä kotikaupungissaan Kokkolassa Anita on työskennellyt myös Keski-Pohjanmaan kesäyliopiston koulutussuunnittelijana. Vapaa-aika kuluu kirjojen, elokuvien, strategiapelien ja kulttuuriharrastusten parissa. Myös väitöskirjatutkimus vaatii huomiota: aihe liittyy latinan opetuksen historiaan Suomessa. Latina linguarum regina – humanistille latina on kielten kuningatar.

PIIA TIAINEN

on aloittanut Vaasan yliopiston uuden koulutusohjelman, Strategic Project Management, koulutuskoodinaattorina toukokuun alussa. Koordinaattorin tehtävään kuuluu huolehtia opiskelijan palveluista, opiskelijoiden neuvonnasta sekä tehdä monikanavaista yhteistyötä koulutusohjelman asiantuntijoiden, Vaasan yliopiston ja yliopistokeskuksen välillä.

Piia on Itä-Suomen yliopiston kasvatti, koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden maisteri (sosiologia). Gradun valmistumisen jälkeen työt ovat kuljettaneet Piian Seinäjoelle ensin valtionhallinnon tehtäviin, josta matka jatkui ensin SeAMK:lle asiantuntijatehtäviin hankkeeseen ja sieltä nykyiseen tehtävään Vaasan yliopistolle.

Vapaa-aikana hän liikkuu ja lukee mielellään sekä käy kulttuuritapahtumissa. Kielet ja historia lukeutuvat myös Piian mielenkiinnon kohteisiin.

SEINÄJOEN YLIOPISTOKESKUS
University Consortium of Seinäjoki

@Epanetverkosto

@yliopistokeskusseinajoki

seinajoenyliopistokeskus